

Na osnovu člana 21 stav 2 Zakona o zaključivanju i izvršavanju međunarodnih ugovora („Službeni list CG“, broj 77/08), Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2023. godine, donijela je

**ODLUKU O OBJAVLJIVANJU
MEĐUNARODNOG SPORAZUMA IZMEĐU CRNE GORE, S JEDNE STRANE I
EVROPSKE UNIJE, S DRUGE STRANE, O UČEŠĆU CRNE GORE U PROGRAMU UNIJE
„PROGRAM JEDINSTVENOG TRŽIŠTA“ (SINGLE MARKET PROGRAMME)**

Član 1

Objavljuje se Međunarodni sporazum između Crne Gore, s jedne strane i Evropske unije, s druge strane, o učešću Crne Gore u programu Unije „Program jedinstvenog tržišta“ (Single Market Programme), potpisan elektronskom razmjenom potpisa, 26. aprila 2023. godine, u Podgorici i u Briselu, u originalu na engleskom jeziku.

Član 2

Tekst Sporazuma iz člana 1 ove odluke, u originalu na engleskom i u prevodu na crnogorski jezik glasi:

INTERNATIONAL AGREEMENT

between Montenegro, of the one part, and the European Union, of the other part, on the participation of Montenegro in the Union programme Single Market Programme

The Government of Montenegro (hereinafter referred to as ‘Montenegro’),

of the one part,

and

the European Commission (hereinafter referred to as ‘the Commission’), on behalf of the European Union,

of the other part,

hereinafter referred to as ‘the Parties’

WHEREAS the Framework Agreement between the European Community and Montenegro on the General Principles for the participation of Montenegro in Community Programmes¹ stipulates that the specific terms and conditions regarding the participation of Montenegro in each particular programme, in particular the financial contribution payable, are to be determined by agreement between the Commission, and the competent authorities of Montenegro;

¹ OJ L 108, 29.04.2010, p.1.

WHEREAS the Union programme Single Market Programme was established by Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council² (hereinafter referred to as “the Single Market Programme”);

WHEREAS the specific terms and conditions of the association should be determined by an international agreement between the Union and the associated country;

RECOGNISING the general principles as set out in Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council;

WHEREAS, acceding countries, candidate countries and potential candidates and European Neighbourhood Policy countries may participate in accordance with the general principles and general terms and conditions for the participation of those countries in Union programmes established in the respective framework agreements and Association Council decisions, or in similar agreements, and in accordance with the specific conditions laid down in agreements between the Union and those countries;

ACKNOWLEDGING the objectives of the Single Market Programme to improve the functioning of the internal market, and especially to protect and empower citizens, consumers and businesses, in particular SMEs, by enforcing Union law, facilitating market access, setting standards and promoting human, animal and plant health and animal welfare, whilst respecting the principles of sustainable development and ensuring a high level of consumer protection, as well as to develop, produce and disseminate high-quality, comparable, timely and reliable European statistics which underpin the design, monitoring and evaluation of all Union policies and help citizens, policymakers, authorities, businesses, academia and the media to make informed decisions and to actively participate in the democratic process;

RECOGNISING the common desire of the Parties to further develop, strengthen, stimulate and extend their relations and cooperation,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Scope of the association

Montenegro shall participate as associated country in and contribute to the following specific objectives of the Single Market Programme referred to in the Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council³ in its most up to date version, in Article 3(2)(a)(i) making the internal market more effective by supporting the development, implementation and

² Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council of 28 April 2021 establishing a programme for the internal market, competitiveness of enterprises, including small and medium-sized enterprises, the area of plants, animals, food and feed, and European statistics (Single Market Programme) and repealing Regulations (EU) No 99/2013, (EU) No 1287/2013, (EU) No 254/2014 and (EU) No 652/2014, OJ L 153, 03.05.2021, p. 1.

³ Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council of 28 April 2021 establishing a programme for the internal market, competitiveness of enterprises, including small and medium-sized enterprises, the area of plants, animals, food and feed, and European statistics (Single Market Programme) and repealing Regulations (EU) No 99/2013, (EU) No 1287/2013, (EU) No 254/2014 and (EU) No 652/2014, OJ L 153, 03.05.2021, p. 1.

enforcement of Union law in the areas of the internal market for goods and services, including by improving the application of company law and of competition rules, in Article 3(2)(a)(ii) making the internal market more effective by supporting effective market surveillance, in Article 3(2)(b) strengthening the competitiveness and sustainability of SMEs, and in Article (3)(2)(d)(i) promoting the interests of consumers and ensuring a high level of consumer protection and product safety.

Article 2

Terms and conditions of participation in the Single Market Programme

1. Montenegro shall participate in the Single Market Programme in accordance with the conditions laid down in the Framework Agreement between the European Community and Montenegro on the General Principles for the participation of Montenegro in Community Programmes, and under the terms and conditions set forth in this Agreement, in the legal act referred to in Article 1 of this Agreement, as well as in any other rules pertaining to the implementation of the Single Market Programme, in their most up to date versions.
2. Unless otherwise provided for in the terms and conditions referred to in paragraph 1 of this Article, legal entities established in Montenegro may participate in actions of the Single Market Programme under conditions equivalent to those applicable to legal entities established in the Union, including respect for EU restrictive measures⁴.
3. Representatives of Montenegro shall have the right to participate as observers in the committees referred to in Article 21.1 and 21.2 the Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council, without voting rights and for points which concern Montenegro.
4. Travel costs and subsistence expenses incurred by representatives and experts of Montenegro for the purposes of taking part as observers in the work of the committees referred to in Article 21.1 and 21.2 of the Regulation (EU) 2021/690 of the European Parliament and of the Council, or in other meetings related to the implementation of the Single Market Programme, shall be reimbursed by the European Union on the same basis as and in accordance with the procedures in force for representatives of the Member States of the European Union.
5. Montenegro shall take all necessary measures, as appropriate, to ensure that goods and services, purchased in Montenegro or imported into Montenegro, which are partially or entirely financed pursuant to the grant agreements and/or contracts concluded for the realisation of the activities in accordance with this Agreement, are exempted from customs duties, import duties and other fiscal charges, including the VAT, that are applicable in Montenegro.
6. English shall be used for the procedures related to requests, contracts and reports, as well as for other administrative aspects of the Single Market Programme.

⁴ The EU restrictive measures are restrictive measures adopted pursuant to the Treaty on the European Union or the Treaty on the Functioning of the European Union.

Article 3

Financial contribution

1. Participation of Montenegro or Montenegro's legal entities in the Single Market Programme shall be subject to Montenegro contributing financially to the Programme and the related management, execution and operation costs under the general budget of the Union (hereinafter referred to as the 'Union budget').
2. The financial contribution shall take the form of the sum of:
 - a. an operational contribution; and
 - b. a participation fee.
3. The financial contribution shall take the form of an annual payment made in one instalment, and shall be due at the latest in May.
4. The operational contribution shall cover operational and support expenditure of the Programme and be additional both in commitment and payment appropriations to the amounts entered in the Union budget definitively adopted for the Single Market Programme.
5. The initial operational contribution shall be based on a contribution key defined as the ratio of the Gross Domestic Product (GDP) of Montenegro at market prices to the GDP of the Union at market prices. The GDPs at market prices to be applied shall be determined by the dedicated Commission services based on the most recent statistical data available for budget calculations in the year prior to the year in which the annual payment is due. By derogation, for 2021, the initial operational contribution shall be based on the GDP of the year 2019 at market prices. Adjustments to this contribution key are laid down in Annex I.
6. The initial operational contribution shall be calculated applying the contribution key, as adjusted, to the initial commitment appropriations entered in the Union budget definitively adopted for the applicable year for financing the Single Market Programme.
7. The participation fee shall be 4% of the annual initial operational contribution as calculated in accordance with paragraphs 5 and 6 and shall be phased in as set out in Annex I. The participation fee shall not be subject to retrospective adjustments or corrections.
8. The Union shall provide Montenegro with information in relation to its financial participation as included in the budgetary, accounting, performance and evaluation related information provided to the Union budgetary and discharge authorities concerning the Single Market Programme. That information shall be provided having due regard to the European Union's and Montenegro's confidentiality and data protection rules and shall be without prejudice to the information which Montenegro is entitled to receive under Annex II.
9. All contributions of Montenegro or payments from the Union, and the calculation of amounts due or to be received shall be made in euro.

Article 4

Monitoring, Evaluation and Reporting

1. Without prejudice to the responsibilities of the Commission, the European Anti-Fraud Office

(OLAF) and the Court of Auditors of the European Union in relation to monitoring and evaluation of the Single Market Programme, the participation of Montenegro in that Programme shall be continuously monitored on a partnership basis involving the Commission and Montenegro.

2. The rules concerning sound financial management, including the financial control, recovery and other antifraud measures in relation to Union funding under this Agreement are laid down in Annex II.

Article 5

Final provisions

1. This Agreement shall enter into force on the date on which the Parties have notified each other of the completion of their internal procedures necessary for that purpose.
2. This Agreement shall apply from 1 January 2021. It shall remain in force for as long as is necessary for all the projects and actions, activities or parts thereof financed from the Single Market Programme, all the actions necessary to protect the financial interests of the European Union and all the financial obligations stemming from the implementation of this Agreement between the Parties to be completed.
3. The European Union and Montenegro may apply this Agreement provisionally in accordance with their respective internal procedures and legislation. The provisional application shall begin on the date on which the Parties have notified each other of the completion of their internal procedures necessary for that purpose.
4. Should Montenegro notify the Commission acting on behalf of the Union that it will not complete its internal procedures necessary for the entry into force of this Agreement, this Agreement shall cease to apply provisionally on the date of receipt of this notification by the Commission, which shall constitute the cessation date for the purposes of this Agreement.
5. The application of this Agreement may be suspended by the European Union in case of non-payment of the financial or operational contribution due by Montenegro in accordance with point II of paragraph 3 of Annex I.

In case of non-payment which may significantly jeopardise the implementation and management of the Single Market Programme, the Commission shall send a formal letter of reminder. Where no payment is made within 20 working days after the formal letter of reminder, suspension of the application of this Agreement shall be notified by the Commission to Montenegro by a formal letter of notification which shall take effect 15 days following the receipt of this notification by Montenegro.

Suspension of the application of this Agreement shall be notified by the European Union to Montenegro by a formal letter of notification which shall take effect 15 days following the receipt of this notification by Montenegro.

In case the application of this Agreement is suspended, legal entities established in Montenegro shall not be eligible to participate in award procedures not yet completed when the suspension takes effect. An award procedure shall be considered completed when legal commitments have been entered into as a result of that procedure.

The suspension does not affect the legal commitments entered into with the legal entities

established in Montenegro before the suspension took effect. This Agreement shall continue to apply to such legal commitments.

The European Union shall immediately notify Montenegro once the entire amount of the financial or operational contribution due has been received by it. The suspension shall be lifted with an immediate effect upon this notification.

As of the date when the suspension is lifted, legal entities of Montenegro shall be again eligible in award procedures launched after this date and in award procedures launched before this date, for which the deadlines for submission of applications has not expired.

6. Either Party may terminate this Agreement at any time by a written notification informing of the intent to terminate it.

The termination shall take effect three calendar months after the date on which the written notification reaches its addressee. The date on which the termination takes effect shall constitute the termination date for the purposes of this Agreement.

7. Where this Agreement ceases to apply provisionally in accordance with paragraph (4) or is terminated in accordance with paragraph (6), the Parties agree that:

(a) projects or actions, activities or parts thereof in respect of which legal commitments have been entered into during the provisional application and/or after the entry into force of this Agreement, and before this Agreement ceases to apply or is terminated shall continue until their completions under the conditions laid down in this Agreement;

(b) the annual financial contribution of the year N during which this Agreement ceases to apply provisionally or is terminated shall be paid in accordance with Article 3.

The Parties shall settle by common consent any other consequences of termination or cessation of provisional application of this Agreement.

8. This Agreement may only be amended in writing by common consent of the Parties. The entry into force of the amendments will follow the same procedure as that applicable for the entry into force of this Agreement.

9. The Annexes to this Agreement shall form an integral part of this Agreement.

This Agreement shall be drawn up in duplicate in English.

Done at Podgorica and Brussels, this 26th day of April in the year 2023.

For the Government of Montenegro

Goran DJUROVIC, sign.

***Minister of Economic Development and
Tourism***

***For the Commission, on behalf of the
European Union,***

Kerstin JORNA, sign.

Director-General

***Directorate-General for Internal Market
Industry, Entrepreneurship and SMEs***

ANNEX I: Rules governing the financial contribution of Montenegro to the Single Market Programme (2021-2027)

ANNEX II: Sound Financial Management

Annex I

Rules governing the financial contribution of Montenegro to the Single Market Programme (2021-2027)

Calculation of Montenegro's financial contribution

1. The financial contribution of Montenegro to the Single Market Programme shall be established on a yearly basis in proportion to, and in addition to, the amount available each year in the Union budget for commitment appropriations needed for the management, execution and operation of the Single Market Programme.
2. The participation fee referred to in Article 3(7) of this Agreement shall be phased in as follows:
 - 2021: 0,5%;
 - 2022: 1%;
 - 2023: 1,5%;
 - 2024: 2%;
 - 2025: 2,5%;
 - 2026: 3%;
 - 2027: 4%.
3. In accordance with Article 3(5) of this Agreement, the initial operational contribution to be paid by Montenegro for its participation in the Single Market Programme will be calculated for the respective financial years by applying an adjustment to the contribution key.

The adjustment to the contribution key shall be:

$$\text{Contribution Key Adjusted} = \text{Contribution Key} \times \text{Coefficient}$$

The coefficient used for the above calculation to adjust the contribution key shall be 0.01 for 2021 and 0.5 for 2022 - 2027.

I. Payment of Montenegro's financial contribution

1. The Commission shall communicate to Montenegro, as soon as possible and at the latest when issuing the first call for funds of the financial year, the following information:
 - a. the amounts in commitment appropriations in the Union budget definitively adopted for the year in question for the budget lines covering participation of Montenegro, in the Single Market Programme;
 - b. the amount of the participation fee referred to in Article 3(7) of this Agreement;

On the basis of its Draft Budget, the Commission shall provide an estimate of information for the following year under points (a) and (b) as soon as possible, and, at the latest, by 1 September of the financial year.

2. The Commission shall issue, at the latest in April of each financial year, a call for funds to Montenegro corresponding to its contribution under this Agreement.

The call for funds shall provide for the payment of Montenegro's contribution not later than 30 days after the call for funds is issued.

For the first two years of implementation of this Agreement, the Commission shall issue a single call for funds, within 60 days following the date on which this Agreement starts producing legal effects.

3. Montenegro shall pay its financial contribution under this Agreement in accordance with point II. of this Annex. In the absence of payment by Montenegro by the due date, the Commission shall send a formal letter of reminder.

Any delay in the payment of the financial contribution shall give rise to the payment of default interest by Montenegro on the outstanding amount from the due date.

The interest rate for amounts receivable not paid on the due date shall be the rate applied by the European Central Bank to its principal refinancing operations, as published in the C series of *the Official Journal of the European Union*, in force on the first calendar day of the month in which the due date falls, increased by three and half percentage points.

Annex II

Sound Financial Management

Protection of Financial Interests and Recovery

Article 1

Reviews and audits

1. The European Union shall have the right to conduct, in accordance with the applicable acts of one or more Union institutions or bodies and as provided in relevant agreements and/or contracts, technical, scientific, financial, or other types of reviews and audits on the premises of any natural person residing in or any legal entity established in Montenegro and receiving European Union funding, as well as any third party involved in the implementation of Union funds residing or established in Montenegro. Such review and audits may be carried out by the agents of the institutions and bodies of the European Union, in particular of the European Commission and the European Court of Auditors, or by other persons mandated by the European Commission.
2. The agents of the institutions and bodies of the European Union, in particular of the European Commission and the European Court of Auditors, and the other persons mandated by the European Commission, shall have appropriate access to sites, works and documents (both in electronic and paper versions) and to all the information required in order to carry out such audits, including the right of obtaining a physical/electronic copy of, and extracts from, any document or the contents of any data medium held by the audited natural or legal person , or by the audited third party.
3. Montenegro shall not prevent or raise any particular obstacle to the right of entrance in Montenegro and to the access to the premises of the agents and other persons referred to in paragraph 2 on the grounds of the exercise of their duties referred to in this Article.
4. The reviews and audits may be carried out, also after the suspension of application of this Agreement pursuant to its Article 5(5), the cessation of provisional application or its termination, on the terms laid down in the applicable acts of one or more European Union institutions or bodies and as provided in relevant agreements and/or contracts in relation to any legal commitment implementing the European Union budget entered into by the European Union before the date on which the suspension of application of this Agreement pursuant to its Article 5(5), the cessation of provisional application or termination of this Agreement takes effect.

Article 2

Fight against irregularities, fraud and other criminal offences affecting the financial interests of the Union

1. The European Commission and the European Anti-Fraud Office (OLAF) shall be authorised to carry out administrative investigations, including on-the-spot checks and inspections, on the

territory of Montenegro. These investigations shall be carried out in accordance with the terms and conditions established by applicable acts of one or more Union institutions.

2. The competent Montenegrin authorities shall inform the European Commission or OLAF within reasonable time of any fact or suspicion which has come to their notice relating to an irregularity, fraud or other illegal activity affecting the financial interests of the Union.

3. On-the-spot checks and inspections may be carried out on the premises of any natural person residing in or legal entity established in Montenegro and receiving Union funds, as well as of any third party involved in the implementation of Union funds residing or established in Montenegro.

4. On-the-spot checks and inspections shall be prepared and conducted by the European Commission or OLAF in close collaboration with the competent Montenegrin authority designated by the Montenegrin government. The designated authority shall be notified a reasonable time in advance of the object, purpose and legal basis of the checks and inspections, so that it can provide assistance. To that end, the officials of the competent Montenegrin authorities may participate in the on-the-spot checks and inspections.

5. Upon request by the Montenegrin authorities, the on-the-spot checks and inspections may be carried out jointly with the European Commission or OLAF.

6. Commission agents and OLAF staff shall have access to all the information and documentation, including computer data, on the operations concerned, which are required for the proper conduct of the on-the-spot checks and inspections. They may, in particular, copy relevant documents.

7. Where the person, entity or another third party resists an on-the-spot check or inspection, the Montenegrin authorities, acting in accordance with national rules and regulations, shall assist the European Commission or OLAF, to allow them to fulfil their duty in carrying out an on-the-spot check or inspection. This assistance shall include taking the appropriate precautionary measures under national law, in particular in order to safeguard evidence.

8. The European Commission or OLAF shall inform the Montenegrin authorities of the result of such checks and inspections. In particular, the European Commission or OLAF shall report as soon as possible to the competent Montenegrin authority any fact or suspicion relating to an irregularity which has come to their notice in the course of the on-the-spot check or inspection.

9. Without prejudice to application of Montenegrin criminal law, the European Commission may impose administrative measures and penalties on legal or natural persons of Montenegro participating in the implementation of a programme or activity in accordance with European Union legislation.

10. For the purposes of proper implementation of this Article, the European Commission or OLAF and Montenegrin competent authorities shall regularly exchange information and, at the request of one of the parties to this Agreement, consult each other.

11. In order to facilitate effective cooperation and exchange of information with OLAF, Montenegro shall designate a contact point.

12. Information exchanged between the European Commission or OLAF and Montenegrin competent authorities shall take place having due regard to the confidentiality requirements. Personal data included in the exchange of information shall be protected in accordance with applicable rules.

13. Montenegrin authorities shall cooperate with the European Public Prosecutor's Office to allow it to fulfil its duty to investigate, prosecute and bring to judgment the perpetrators of, and accomplices to, criminal offences affecting the financial interests of the European Union in accordance with the applicable legislation.

Article 3 **Recovery and enforcement**

1. Decisions adopted by the European Commission imposing a pecuniary obligation on legal or natural persons other than States in relation to any claims stemming from the Single Market Programme shall be enforceable in Montenegro. The order for enforcement shall be appended to the decision, without any other formality than a verification of the authenticity of the decision by the national authority designated for this purpose by the government of Montenegro. The government of Montenegro shall make known its designated national authority to the Commission and the Court of Justice of the European Union. In accordance with Article SFM.4, the European Commission shall be entitled to notify such enforceable decisions directly to persons residing and legal entities established in Montenegro. Enforcement shall take place in accordance with Montenegrin law and rules of procedure.

2. Judgments and orders of the Court of Justice of the European Union delivered in application of an arbitration clause contained in a contract or agreement in relation to Union programmes, activities, actions or projects shall be enforceable in Montenegro in the same manner as European Commission decisions referred to in paragraph (1).

3. The Court of Justice of the European Union shall have jurisdiction to review the legality of the decision of the Commission referred to in paragraph 1 and to suspend its enforcement. However, the Courts of Montenegro shall have jurisdiction over complaints that enforcement is being carried out in an irregular manner.

Article 4

Communication and exchange of information

The European Union institutions and bodies involved in the implementation of Single Market Programme, or in controls over that programme, shall be entitled to communicate directly, including through electronic exchange systems, with any natural person residing in or legal entity established in Montenegro and receiving Union funds, as well as any third party involved in the implementation of Union funds residing or established in Montenegro. Such persons, entities and parties may submit directly to the European Union institutions and bodies all relevant information and documentation which they are required to submit on the basis of the European Union legislation applicable to the Union programme and of the contracts or agreements concluded to implement that programme.

MEĐUNARODNI SPORAZUM

između Crne Gore, s jedne strane, i Evropske unije, s druge strane, o učešću Crne Gore u programu Unije „Program jedinstvenog tržišta“ (Single Market Programme)

Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: „Crna Gora“),

s jedne strane,

i

Evropska Komisija (u daljem tekstu: „Komisija“), u ime Evropske unije,

s druge strane,

u daljem tekstu zbirno „Strane“

S OBZIROM NA TO DA Okvirni sporazum između Evropske zajednice i Crne Gore o opštim principima učešća Crne Gore u programima Zajednice⁵ predviđa da je sporazumom između Komisije i nadležnih organa Crne Gore potrebno utvrditi posebne uslove učešća Crne Gore u svakom pojedinačnom programu, a naročito finansijski doprinos koji se plaća;

S OBZIROM NA TO DA je Program Unije za jedinstveno tržište uspostavljen Uredbom (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta⁶ (u daljem tekstu „Program jedinstvenog tržišta“);

S OBZIROM NA TO DA posebni uslovi pridruživanja treba da budu utvrđeni međunarodnim sporazumom između Unije i pridružene zemlje;

⁵ SL L 108, 29.04.2010, str.1.

⁶ Uredba (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28. aprila 2021. godine o uspostavljanju programa za unutrašnje tržište, konkurentnost preduzeća, uključujući mala i srednja preduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i evropsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i stavljanja van snage Uredbi (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014, SL L str. 153, 03.05.2021, str.1

PREPOZNAJUĆI opšte principe utvrđene u Uredbi (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta;

S OBZIROM NA TO DA, zemlje pristupnice, zemlje kandidati i zemlje potencijalni kandidati i zemlje Evropske politike susjedstva mogu učestvovati u skladu sa opštim principima i opštim uslovima i odredbama za učešće tih zemalja u programima Unije utvrđenim relevantnim okvirnim sporazumima i odlukama Savjeta za pridruživanje, ili sličnim sporazumima, i u skladu sa posebnim uslovima utvrđenim sporazumima između Unije i tih zemalja;

POTVRĐUJUĆI ciljeve Programa jedinstvenog tržišta za poboljšanje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta, a naročito zaštite i osnaživanja građana, potrošača i preduzeća, naročito malih i srednjih preduzeća, sprovođenjem zakona Unije, olakšavanjem pristupa tržištu, postavljanjem standarda i promocijom zdravlja ljudi, životinja i bilja, kao i dobrobiti životinja, uz poštovanje načela održivog razvoja i osiguravanje visokog nivoa zaštite potrošača, kao i za razvijanje, proizvodnju i diseminaciju visokokvalitetne, uporedive, pravovremene i pouzdane evropske statistike koja je u osnovi izrade, praćenja i evaluacije svih politika Unije i pružanje pomoći građanima, kreatorima politika, organima vlasti, preduzećima, akademskim krugovima i medijima da donose odluke zasnovane na informacijama i da aktivno učestvuju u demokratskom procesu;

PREPOZNAJUĆI zajedničku želju strana da dalje razvijaju, jačaju, stimulišu i proširuju svoje odnose i saradnju,

DOGOVORILE SU SE KAKO SLIJEDI:

Član 1

Djelokrug udruživanja

Crna Gora će učestvovati kao pridružena država i pružati doprinos sljedećim specifičnim ciljevima Programa jedinstvenog tržišta najnovije verzije Uredbe (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta⁷, iz člana 2 stav 2 tačka (a) podtačka (i) o povećanju efikasnosti unutrašnjeg tržišta podržavanjem izrade, implementacije i sprovođenja prava Unije u oblastima unutrašnjeg tržišta roba i usluga, uključujući poboljšanje primjene zakona o preduzećima i pravilima konkurencije, člana 3 stav 2 tačka (a) podtačka (ii) o povećanju efikasnosti unutrašnjeg tržišta podržavanjem djelotvornijeg nadzora nad tržištem, člana 3 stav 2 tačka (b) o jačanju konkurentnosti i održivosti malih i srednjih preduzeća i člana 3 stav 2 tačka (d) podtačka (i) o promovisanju interesa potrošača i osiguravanju visokog nivoa zaštite potrošača i bezbjednosti proizvoda.

Član 2

⁷ Uredba (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta od 28. aprila 2021. godine o uspostavljanju programa za unutrašnje tržište, konkurentnost preduzeća, uključujući mala i srednja preduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i evropsku statistiku (Program jedinstvenog tržišta) i stavljanja van snage Uredbi (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014 i (EU) br. 652/2014, SL L str. 153, 03.05.2021, str.1

Uslovi učešća u Programu jedinstvenog tržišta

7. Crna Gora će učestvovati u Programu jedinstvenog tržišta u skladu sa uslovima utvrđenim Okvirnim sporazumom između Evropske zajednice i Crne Gore o Opštim principima za učešće Crne Gore u programima Zajednice, i pod uslovima navedenim u ovom Sporazumu, u pravnim aktima iz člana 1 ovog Sporazuma, kao i svim drugim pravilima koja se odnose na sprovođenje Programa jedinstvenog tržišta, u njihovim najnovijim verzijama.
8. Osim ukoliko nije drugačije predviđeno uslovima iz stava 1 ovog člana, pravna lica osnovana u Crnoj Gori mogu učestvovati u aktivnostima Programa jedinstvenog tržišta pod jednakim uslovima koji važe za pravna lica osnovana u Uniji, uključujući poštovanje restriktivnih mjera Evropske unije⁸.
9. Predstavnici Crne Gore imaju pravo da učestvuju u svojstvu posmatrača u odborima iz člana 21.1 i 21.2 e (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta, bez prava glasa u vezi sa pitanjima koja se tiču Crne Gore.
10. Putne troškove i dnevnice predstavnika i eksperata Crne Gore koji su nastali za potrebe učešća u svojstvu posmatrača u radu odbora iz čl. 21.1 i 21.2 Uredbe (EU) 2021/690 Evropskog parlamenta i Savjeta, ili na drugim sastancima u vezi sa sprovođenjem Programa jedinstvenog tržišta, nadoknađuje Evropska unija po istim osnovama kao i u skladu sa procedurama koje su na snazi za predstavnike država članica Evropske unije.
11. Crna Gora će, po potrebi, preduzeti sve neophodne mjere kako bi osigurala da roba i usluge, kupljene u Crnoj Gori ili uvezene u Crnu Goru, koje se djelimično ili u potpunosti finansiraju u skladu sa ugovorima o grantu i/ili ugovorima zaključenim za realizaciju aktivnosti u skladu sa ovim Sporazumom, budu oslobođeni carina, uvoznih dažbina i drugih fiskalnih naknada, uključujući PDV, koji se primjenjuju u Crnoj Gori.
12. Engleski jezik će se koristiti za procedure vezane za zahtjeve, ugovore i izvještaje, kao i za druge administrativne aspekte Programa jedinstvenog tržišta.

Član 3

Finansijski doprinos

10. Učešće Crne Gore ili crnogorskih pravnih lica u Programu jedinstvenog tržišta zavisi od toga da li Crna Gora finansijski doprinosi Programu i povezanim troškovima upravljanja, izvršenja i operativnim troškovima u okviru opšteg budžeta Unije (u daljem tekstu „budžet Unije“)
11. Finansijski doprinos predstavlja zbir:
 - a. operativnog doprinosa; i
 - b. naknade za učešće.
12. Finansijski doprinos je u obliku godišnje uplate u jednoj rati, koja dospijeva na plaćanje najkasnije u maju.
13. Operativni doprinos pokriva operativne troškove i izdatke za podršku Programa i predstavlja dodatak kako a) proprijacijama za obaveze tako i za plaćanja uz iznose unesene u budžet Unije koji je konačno usvojen za Program jedinstvenog tržišta.

⁸ Restriktivne mjere EU donijete u skladu sa Ugovorom o Evropskoj uniji ili Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije.

14. Početni operativni doprinos zasniva se na ključu za plaćanje doprinosa definisanom kao odnos bruto domaćeg proizvoda (BDP) Crne Gore po tržišnim cijenama i BDP-a Unije po tržišnim cijenama. BDP po tržišnim cijenama koji će se primjenjivati određuju posebne službe Komisije na osnovu najnovijih statističkih podataka koji su dostupni za proračune budžeta u godini koja prethodi godini u kojoj dopijeva godišnja uplata. Izuzetno, za 2021. godinu, početni operativni doprinos će se zasnivati na BDP-u za 2019. godinu po tržišnim cijenama. Prilagođavanja ovog ključa za plaćanje doprinosa navedena su u Prilogu I.
15. Početni operativni doprinos se izračunava primjenom ključa za plaćanje doprinosa, kako je prilagođeno, na početne aproprijacije za obaveze unijete u budžet Unije koji je konačno usvojen za odgovarajuću godinu za finansiranje Programa jedinstvenog tržišta.
16. Naknada za učešće iznosiće 4% godišnjeg početnog operativnog doprinosa izračunatog u skladu sa st. 5 i 6 i uvodiće se postepeno kako je navedeno u Prilogu I. Naknada za učešće neće biti predmet retroaktivnih prilagođavanja ili ispravki.
17. Unija će Crnoj Gori obezbijediti informacije u vezi sa njenim finansijskim učešćem koje su sadržane u podacima o budžetu, računovodstvu, učinku i evaluaciji koje se dostavljaju budžetskim organima Unije i organu koji ocjenjuje izvještaj o izvršenju budžeta za Programom jedinstvenog tržišta. Te informacije se dostavljaju uz dužno poštovanje pravila o povjerljivosti i zaštiti podataka Evropske unije i Crne Gore, ne dovodeći u pitanje informacije koje Crna Gora ima pravo da dobije prema Prilogu II.
18. Svi doprinosi Crne Gore ili uplate iz Evropske unije, kao i obračun iznosa dospjelih na plaćanje ili koji će biti primljeni, vrše se u eurima.

Član 4

Praćenje, evaluacija i izvještavanje

10. Ne dovodeći u pitanje odgovornosti Komisije, Evropske kancelarije za borbu protiv prevara (OLAF) i Revizorskog suda Evropske unije u pogledu praćenja i evaluacije Programa jedinstvenog tržišta, učešće Crne Gore u tom Programu će se kontinuirano pratiti na partnerskoj osnovi, u čemu učestvuju i Komisija i Crna Gora.
11. Pravila o dobrom finansijskom upravljanju, uključujući finansijsku kontrolu, naplatu i druge mjere za sprečavanje prevara u vezi sa finansiranjem Unije u skladu sa ovim sporazumom, utvrđena su u Prilogu II.

Član 5

Završne odredbe

1. Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada strane obavijeste jedna drugu o završetku svojih internih procedura koje su neophodne u tu svrhu.
2. Ovaj sporazum će se primjenjivati od 1. januara 2021. godine. Ostaće na snazi onoliko koliko bude potrebno da se okončaju svi projekti i radnje, aktivnosti ili njihovi djelovi koji se finansiraju iz Programa jedinstvenog tržišta, sve radnje neophodne za zaštitu finansijskih interesa Evropske unije, kao i sve finansijske obaveze koje proističu iz implementacije ovog sporazuma između strana.
3. Evropska unija i Crna Gora mogu privremeno da primjenjuju ovaj sporazum u skladu sa

svojim internim procedurama i zakonodavstvom. Privremena primjena počinje na dan kada se strane obavijeste jedna drugu o završetku svojih internih procedura neophodnih u te svrhe.

4. Ukoliko Crna Gora obavijesti Komisiju koja postupa u ime Evropske unije da neće okončati svoje interne procedure neophodne za stupanje na snagu ovog sporazuma, ovaj sporazum prestaje da se privremeno primjenjuje na dan prijema ovog obavještenja od strane Komisije, što će predstavljati datum prestanka važenja za potrebe ovog sporazuma.
5. Evropska unija može suspendovati primjenu ovog sporazuma u slučaju neplaćanja finansijskog ili operativnog doprinosa koji Crna Gora duuguje u skladu sa Prilogom I tačka II stav 3.

U slučaju neplaćanja koja mogu značajno da ugroze sprovođenje i upravljanje Programom jedinstvenog tržišta, Komisija će dostaviti zvanično pismo opomene. Ako se uplata ne izvrši u roku od 20 radnih dana nakon upućivanja zvanične opomene, Komisija će Crnu Goru obavijestiti o suspenziji primjene ovog sporazuma zvaničnim pismom obavještenja koje će stupiti na snagu 15 dana nakon što Crna Gori primi predmetno obavještenje.

Evropska unija će obavijestiti Crnu Goru o suspenziji primjene ovog sporazuma zvaničnim pismom obavještenja koje će stupiti na snagu 15 dana nakon što Crna Gora primi predmetno obavještenje.

U slučaju suspenzije primjene ovog sporazuma, pravna lica osnovana u Crnoj Gori neće imati pravo da učestvuju u postupcima dodjele koji još nisu okončani kada suspenzija stupi na snagu. Postupak dodjele smatra se okončanim kada su kao rezultat tog postupka preuzete zakonske obaveze.

Suspenzija ne utiče na pravne obaveze preuzete sa pravnim licima osnovanim u Crnoj Gori prije stupanja na snagu suspenzije. Ovaj sporazum će nastaviti da se primjenjuje i na takve pravne obaveze.

Evropska unija će bez odlaganja obavijestiti Crnu Goru kada primi cjelokupan iznos dugovanog finansijskog ili operativnog doprinosa. Suspenzija će biti ukinuta sa trenutnim dejstvom nakon takvog obavještenja.

Od dana ukidanja suspenzije, pravna lica Crne Gore će ponovo biti ispunjavati uslove za postupke dodjele koji su pokrenuti nakon ovog datuma i za postupke dodjele koji su pokrenuti prije ovog datuma, za koje nijesu istekli rokovi za podnošenje prijava.

6. Svaka strana može da raskine ovaj sporazum u bilo kom trenutku pisanim obavještenjem o namjeri da ga raskine.

Raskid stupa na snagu tri kalendarska mjeseca od datuma kada pisano obavještenje stigne na adresu primaoca. U smislu ovog sporazuma, datum na koji raskid stupa na snagu predstavlja datum raskida.

7. U slučaju privremenog prestanka primjene ovog sporazuma u skladu sa stavom 4 ili njegovog raskida u skladu sa stavom 6, strane su saglasne da:

(a) projekti ili radnje, aktivnosti ili njihovi djelovi u vezi sa kojima su preuzete pravne obaveze tokom privremene primjene i/ili nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, a prije nego što ovaj sporazum prestane da važi ili bude raskinut, nastaviće se do njihovog završetka pod uslovima navedenim u ovom sporazumu;

(b) godišnji finansijski doprinos za godinu N tokom koje ovaj sporazum prestaje da se privremeno primjenjuje ili je raskinut biće uplaćen u skladu sa članom 3.

Strane će zajedničkim dogovorom rješavati sve druge posljedice raskida ili privremenog prestanka primjene ovog sporazuma.

8. Ovaj Ugovor se može izmijeniti samo u pisanoj formi uz zajedničku saglasnost Strana. Stupanje na snagu izmjena odvijat će se po istoj proceduri koja se primjenjuje za stupanje na snagu ovog sporazuma.
9. Prilozi ovog sporazuma čine sastavni dio ovog sporazuma.

Ovaj sporazum je sačinjen u dva originalna primjerka na engleskom jeziku.

Sačinjeno u Podgorici i u Briselu, dana 26. aprila 2023. godine.

Za Vladu Crne Gore
Goran ĐUROVIĆ, s.r.

Za Komisiju, u ime Evropske unije
Kerstin JORNA, s.r.

Ministar ekonomskog razvoja
i turizma

Generalna direktorica
Generalnog direktorata za
unutrašnje tržište, industriju,
preduzetništvo i MSP

RILOG I: Pravila koja regulišu finansijski doprinos Crne Gore Programu jedinstvenog tržišta (2021-2027)

PRILOG II: Dobro finansijsko upravljanje

Prilog I

Pravila koja regulišu finansijski doprinos Crne Gore Programu jedinstvenog tržišta (2021-2027)

Obračun finansijskog doprinosa Crne Gore

4. Finansijski doprinos Crne Gore Programu jedinstvenog tržišta utvrđuje se na godišnjem nivou srazmjerno i kao dodatak iznosu koji je svake godine raspoloživ u budžetu Unije za aproprijacije za obaveze potrebne za upravljanje, izvršenje i rad Programa jedinstvenog tržišta.

5. Naknada za učešće iz člana 3 stav 7 ovog sporazuma uvodiće se postepeno na sljedeći način:
- 2021: 0,5%;
 - 2022: 1%;
 - 2023: 1,5%;
 - 2024: 2%;
 - 2025: 2,5%;
 - 2026: 3%;
 - 2027: 4%.
6. U skladu sa članom 3 stav 5 ovog sporazuma, početni operativni doprinos koji će Crna Gora platiti za učešće u Programu jedinstvenog tržišta biće izračunat za odgovarajuće finansijske godine primjenom prilagođenog ključa doprinosa.

Prilagođeni ključ doprinosa je:

$$\text{Prilagođeni ključ doprinosa} = \text{Ključ doprinosa} \times \text{Koeficijent}$$

Koeficijent koji se koristi za izračunavanje prilagođenog ključa doprinosa je 0,01 za 2021. i 0,5 za 2022-2027.

II. Uplata finansijskog doprinosa Crne Gore

4. Komisija će Crnoj Gori, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije prilikom upućivanja prvog poziva za uplatu sredstava u finansijskoj godini, dostaviti sljedeće podatke:
- a. iznose aproprijacija za preuzimanje obaveza u budžetu Unije koji su konačno usvojeni za predmetnu godinu za budžetske linije koje pokrivaju učešće Crne Gore u Programu jedinstvenog tržišta;
 - b. iznos naknade za učešće iz člana 3 stav 7 ovog sporazuma;

Na osnovu nacrtu svog budžeta, Komisija će dostaviti procjenu podataka za narednu godinu prema tačkama (a) i (b) u što skorijem roku, a najkasnije do 1. septembra finansijske godine.

5. Komisija će, najkasnije u aprilu svake finansijske godine, uputiti poziv za uplatu sredstava Crnoj Gori u skladu sa njenim doprinosom prema ovom sporazumu.

Poziv za uplatu sredstava predviđa uplatu doprinosa Crne Gore najkasnije u roku od 30 dana od dana upućivanja poziva za uplatu.

Za prve dvije godine primjene ovog sporazuma, Komisija će uputiti jedan poziv za sredstva, u roku od 60 dana od datuma kada ovaj sporazum počne da proizvodi pravno dejstvo.

6. Crna Gora će platiti svoj finansijski doprinos po ovom sporazumu u skladu sa tačkom II ovog Priloga. U slučaju neizvršenja plaćanja od strane Crne Gore do datuma dospijeca, Komisija će poslati zvanično pismo opomene.

Svako kašnjenje u plaćanju finansijskog doprinosa dovodi do plaćanja zatezne kamate od strane Crne Gore na preostali iznos od dana dospijeća.

Kamatna stopa na iznose potraživanja koji nijesu plaćeni na dan dospijeća biće stopa koju Evropska centralna banka primjenjuje na svoje glavne operacije refinansiranja, objavljena u seriji C Službenog lista Evropske unije, koja je važeća prvog kalendarskog dana u mjesecu datuma dospijeća, uvećana za tri i po procentna poena.

Prilog II

Dobro finansijsko upravljanje Zaštita finansijskih interesa i naplata

Član 1 Kontrole i revizije

1. Evropska unija ima pravo da sprovodi tehničke, naučne, finansijske ili druge vrste kontrola i revizija, u skladu sa važećim aktima jedne ili više institucija ili tijela Unije i kako je predviđeno relevantnim sporazumima i/ili ugovorima, u prostorijama svakog fizičkog lica sa prebivalištem ili svakog pravnog lica osnovanog u Crnoj Gori i koje prima sredstva Evropske unije, kao i svake treće strane uključene u korišćenje sredstava Unije sa prebivalištem ili sjedištem u Crnoj Gori. Takve kontrole i revizije mogu vršiti predstavnici institucija i tijela Evropske unije, naročito Evropske komisije i Evropskog revizorskog suda, ili druga lica ovlašćena od strane Evropske komisije.
2. Predstavnici institucija i tijela Evropske unije, naročito Evropske komisije i Evropskog revizorskog suda, i druga lica ovlašćena od strane Evropske komisije, imaće odgovarajući pristup lokacijama, radovima i dokumentaciji (kako u elektronskoj, tako i u štampanoj verziji) i svim informacijama koje su neophodne za vršenje takvih revizija, uključujući pravo na dobijanje fizičke/elektronske kopije i izvoda iz bilo kog dokumenta ili sadržaja na bilo kom medijumu za čuvanje podataka koji drži fizičko ili pravno lice koje je predmet revizije, ili od strane treće strane koja je predmet revizije.
3. Crna Gora neće sprečavati niti praviti nikakve posebne smetnje pravu ulaska u Crnu Goru i pristupu prostorijama predstavnika i drugih lica iz stava 2 po osnovu vršenja njihovih dužnosti iz ovog člana.

4. Kontrole i revizije mogu se vršiti i nakon suspenzije primjene ovog sporazuma u skladu sa članom 5 stav 5, privremenog prestanka primjene ili njegovog raskida, pod uslovima utvrđenim u važećim aktima jedne ili više institucija ili tijela Evropske unije i na način predviđen relevantnim sporazumima i/ili ugovorima u vezi sa bilo kojom zakonskom obavezom za sprovođenje budžeta Evropske unije koju je preuzela Evropska unija prije datuma stupanja na snagu suspenzije primjene ovog sporazuma u skladu sa članom 5 stav 5, ili njegovog privremenog prestanka primjene ili raskida.

Član 2

Borba protiv nepravilnosti, prevara i drugih krivičnih djela koja utiču na finansijske interese Unije

1. Evropska komisija i Evropska kancelarija za borbu protiv prevara (OLAF) ovlašćeni su da sprovode administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta, na teritoriji Crne Gore. Predmetne istrage će se sprovoditi u skladu sa odredbama i uslovima utvrđenim važećim aktima jedne ili više institucija Unije.
2. Nadležni organi Crne Gore će u razumnom roku obavijestiti Evropsku komisiju ili OLAF o svim činjenicama ili sumnjama koje su doznali, a koje se odnose na neregularnost, prevaru ili drugu nezakonitu aktivnost koja utiče na finansijske interese Unije.
3. Provjere i inspekcije na licu mjesta mogu se vršiti u prostorijama bilo kog fizičkog lica sa prebivalištem u Crnoj Gori ili pravnog lica osnovanog u Crnoj Gori koje prima sredstava Unije, kao i svakog trećeg lica uključenog u korišćenje sredstava Unije sa prebivalištem ili sjedištem u Crnoj Gori.
4. Provjere i inspekcije na licu mjesta priprema i sprovodi Evropska komisija ili OLAF u bliskoj saradnji sa nadležnim organom Crne Gore koji imenuje Vlada Crne Gore. Imenovani organ će unaprijed u razumnom roku biti obaviješten o predmetu, svrsi i pravnom osnovu provjera i inspekcija, kako bi mogao da pruži pomoć. U tu svrhu, službenici nadležnih organa Crne Gore mogu učestvovati u provjerama i inspekcijama na licu mjesta.
5. Na zahtjev crnogorskih vlasti, provjere i inspekcije na licu mjesta mogu se obavljati zajedno sa Evropskom komisijom ili OLAF-om.
6. Predstavnici Komisije i osoblje OLAF-a imaće pristup svim informacijama i dokumentaciji, uključujući kompjuterske podatke, o predmetnim operacijama, koje su neophodne za pravilno sprovođenje provjera i inspekcija na licu mjesta. Konkretno, oni će moći da kopiraju relevantne dokumente.

7. Ako se lice, subjekat ili druga treća strana suprotstavi kontroli ili inspekciji na licu mjesta, organi vlasti Crne Gore, postupajući u skladu sa nacionalnim pravilima i propisima, dužni su da pruže pomoć Evropskoj komisiji ili OLAF-u, kako bi im omogućili da ispune svoju dužnost vršenja provjere ili inspekcije na licu mjesta. Takva pomoć obuhvata preduzimanje odgovarajućih mjera predostrožnosti u skladu sa nacionalnom zakonodavstvom, naročito u cilju zaštite dokaza.

8. Evropska komisija ili OLAF dužne su da obavijeste organe vlasti Crne Gore o rezultatima takvih provjera i inspekcija. Konkretno, Evropska komisija ili OLAF će u najkraćem mogućem roku prijaviti nadležnom organu Crne Gore svaku činjenicu ili sumnju u vezi sa nepravilnostima koje su uočili tokom provjere ili inspekcije na licu mjesta.

9. Ne dovodeći u pitanje primjenu krivičnog zakonika Crne Gore, Evropska komisija može izreći administrativne mjere i kazne pravnim ili fizičkim licima Crne Gore koja učestvuju u sprovođenju programa ili aktivnosti u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije.

10. U svrhu pravilne primjene ovog člana, Evropska komisija ili OLAF i nadležni organi Crne Gore redovno će razmjenjivati informacije i, na zahtjev jedne od strana ovog sporazuma, međusobno će se konsultovati.

11. Radi olakšavanja efikasne saradnje i razmjene informacija sa OLAF-om, Crna Gora će odrediti kontakt tačku.

12. Informacije koje se razmjenjuju između Evropske komisije ili OLAF-a sa nadležnim organima Crne Gore odvijaće se uz dužno poštovanje zahtjeva povjerljivosti. Podaci o ličnosti uključeni u razmjenu informacija biće zaštićeni u skladu sa važećim pravilima.

13. Organi vlasti Crne Gore dužne su da sarađuju sa Evropskim javnim tužilaštvom kako bi mu se omogućilo da ispuni svoju dužnost istrage, krivičnog gonjenja i izvršavanja presude počinocima i saučesnicima krivičnih djela koja utiču na finansijske interese Evropske unije u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Član 3 **Naplata i izvršenje**

1. Odluke Evropske komisije koje nalažu novčanu obavezu pravnim ili fizičkim licima koja nijesu država u vezi sa potraživanjima koja proizilaze iz Programa jedinstvenog tržišta biće izvršne u Crnoj Gori. Nalog o izvršenju prilaže se takvoj odluci, bez ikakvih drugih formalnosti osim provjere vjerodostojnosti odluke od strane državnog organa koji je za ovu svrhu imenovala Vlada Crne Gore. Vlada Crne Gore obavještava Komisiju i Sud pravde Evropske unije o svom imenovanom nacionalnom organu. U skladu sa članom 4 priloga Dobro finansijsko upravljanje, Evropska komisija ima pravo da o takvim izvršnim odlukama direktno

obavijesti lica sa prebivalištem i pravna lica sa sjedištem u Crnoj Gori. Izvršenje će se odvijati u skladu sa crnogorskim zakonom i poslovnikom.

2. Presude i nalozi Suda pravde Evropske unije donijete po osnovu arbitražne klauzule sadržane u ugovoru ili sporazumu u vezi sa programima, aktivnostima, akcijama ili projektima Unije, izvršne su u Crnoj Gori na isti način kao i odluke Evropske komisije iz stava 1.

3. Sud pravde Evropske unije ima nadležnost da preispita zakonitost odluke Komisije iz stava 1 i da obustavi njeno izvršenje. Međutim, za odlučivanje po pritužbama da se izvršenje sprovodi na nepravilan način, nadležni su sudovi Crne Gore.

Član 4

Komunikacija i razmjena informacija

Institucije i tijela Evropske unije koja su uključena u sprovođenje Programa jedinstvenog tržišta, ili u kontrolu nad tim programom, imaju pravo da komuniciraju direktno, uključujući i putem sistema elektronske razmjene, sa svakim fizičkim licem sa prebivalištem ili pravnim licem sa sjedištem u Crnoj Gori koje prima sredstva Unije, kao i sa bilo kojom trećom stranom uključenom u korišćenje sredstava Unije sa prebivalištem ili sjedištem u Crnoj Gori. Takva lica, subjekti i strane mogu direktno institucijama i tijelima Evropske unije dostavljati sve relevantne informacije i dokumentaciju koju su obavezni da dostave u skladu sa važećim zakonodavstvom Evropske unije koje se odnosi na program Unije u vezi sa ugovorima ili sporazumima zaključenim radi sprovođenja tog programa.

Član 3

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore-Međunarodni ugovori“.

Broj: _____

Podgorica, _____ 2023. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik,

dr Dritan Abazović